

BTL
Advies

Quickscan beschermde soorten

Zanddepot Rosmalensedijk, Den Bosch

COLOFON

Quickscan beschermde soorten, Zanddepot Rosmalensedijk, Rosmalen

OPDRACHTNEMER	BTL Advies B.V. Willemssplein 2-4 5211 AK 's-Hertogenbosch T: 073 205 11 00 E: advies@btl.nl
OPGESTELD DOOR	Matthias Koster (adviseur ecologie)
GETOETS DOOR	Stefan de Klepper (Adviseur ecologie)
OPDRACHTGEVER	Gemeente 's-Hertogenbosch t.a.v. Mevr. de Rouw Postbus 12345 5200 GZ 's-Hertogenbosch
FOTO VOORBLAD	Impressie van het plangebied zanddepot Rosmalensedijk, 's- Hertogenbosch
PROJECTNUMMER	722190017
STATUS	DEFINITIEF
VERSIE	2.0
DATUM	6 februari 2019

INHOUD

COLOFON	2
INHOUD	3
1 INLEIDING	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Beschrijving van de voorgenomen ingreep	4
2 WERKWIJZE	5
2.1 Bronnenonderzoek	5
2.2 Veldbezoek	5
2.3 Effectenbeoordeling	6
3 ONDERZOEKSRESULTATEN	7
3.1 Vaatplanten	7
3.2 Zoogdieren	7
3.3 Vogels	9
3.4 Vissen	10
3.5 Amfibieën en reptielen	10
3.6 Ongewervelde diersoorten	10
3.7 Gebiedsbescherming	10
3.8 Invasieve exoten	11
4 TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING	12
4.1 Zoogdieren	12
4.2 Vogels	13
4.3 Amfibieën	13
5 CONCLUSIE EN ADVIES	15
5.1 Conclusie	15
5.2 Mitigerende maatregelen	15
5.3 Aanvullend onderzoek	16
LITERATUURLIJST	17
Bijlage 1: Aanwezige mogelijk jaarrond beschermde nesten	18
Bijlage 2: Aanwezige Burchten Konijn	18

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Gemeente 's-Hertogenbosch is voornemens om de wijk De Lanen verder uit te breiden. Hierbij wordt het plangebied bouwrijp gemaakt, waardoor het aanwezige zanddepot (afbeelding 1) verwijderd wordt. Op dit zanddepot is in de loop van de jaren veel spontane opslag van bomen en struiken ontstaan (voornamelijk wilgen). De voorgenomen werkzaamheden binnen het gebied bestaan uit het afgraven van het zanddepot (+10 meter naar +3 meter) en het verwijderen van de opslag en ruigte.

Ruimtelijke ingrepen, zoals kap-, graaf- en bouwwerkzaamheden, kunnen (negatieve) effecten hebben op beschermde flora en fauna. Indien dergelijke soorten aanwezig zijn, worden door de voorgenomen ingreep mogelijk verbodsbepalingen van het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming overtreden. Door middel van een effectenanalyse moet worden onderzocht op welke wijze sprake is van negatieve effecten en hoe deze kunnen worden voorkomen. Mogelijk is het noodzakelijk een ontheffing aan te vragen voor de voorgenomen ontwikkelingen

Om na te gaan of dit voor het voorgenomen plan het geval is, is door BTL Advies op verzoek van de Gemeente 's-Hertogenbosch een quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming uitgevoerd. Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande kap en graafwerkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren.

1.2 BESCHRIJVING VAN DE VOORGENOMEN INGREEP

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt aan de noordoostzijde van het bestaande deel van de wijk De Lanen te 's-Hertogenbosch (Afbeelding 1). Het omliggende gebied kenmerkt zich door bebouwing, meerdere watergangen (sloten), solitaire bomen, wilgenopslag, wegen en agrarische gebieden. Het plangebied zelf bestaat hoofdzakelijk uit braakliggend zand.

Afbeelding 1. Ligging en begrenzing van het plangebied (rood omkaderd) te 's-Hertogenbosch (Bron: Google Maps).

Beschrijving van de voorgenomen ingreep

Het zanddepot wordt afgegraven en bouwrijp gemaakt, om vervolgens bebouwd te worden. De aanwezige bomen en bosschages (waaronder de wilgenopslag in het zuidoosten van het plangebied) worden gekapt.

2 WERKWIJZE

De quickscan is een verkennend onderzoek dat bestaat uit een bronnenonderzoek en een veldonderzoek. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek, is een inschatting gemaakt van de aanwezige natuurwaarden en is beoordeeld of het plan (negatieve) effecten kan hebben (effectenanalyse) op beschermde soorten. Hieronder is per onderdeel de werkwijze toegelicht.

2.1 BRONNENONDERZOEK

Voor het bronnen- en literatuuronderzoek zijn gegevens opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). In de NDFF is rondom het plangebied een polygoon ingetekend. Het polygoon is ruimer ingetekend dan het plangebied, namelijk in een straal van ca. 1 km rondom het plangebied. Binnen dit polygoon zijn alle verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd van de afgelopen vijf jaar. Door het polygoon ruimer in te tekenen dan het plangebied, is de verkregen dataset voldoende groot om te kunnen benutten voor dit onderzoek.

De uit de NDFF opgevraagde dataset bestaat in totaal uit 3915 'records'. Op basis van de beschikbare gegevens is een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten binnen het plangebied. Aanvullend zijn de Atlas van de Nederlandse zoogdieren en de Atlas van de amfibieën en reptielen van Nederland geraadpleegd.

Eveneens is aan de hand van literatuur onderzoek gedaan naar de ligging van het plangebied ten opzichte van wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden en het planologisch beschermde Natuurnetwerk Nederland (NNN en/of NNB). Daarnaast is gekeken of de houtopstand in het plangebied binnen of buiten de bebouwde kom valt.

2.2 VELDBEZOEK

Het veldbezoek bestaat uit een biotooptoets met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnenonderzoek zijn hierbij in het veld getoetst en waar nodig aangevuld. In het bijzonder is gelet op het voorkomen van nesten en holtes in de te kappen wilgenopslag. Daarnaast is gelet of burchten binnen het zanddepot.

Op 15 januari 2019 is een veldbezoek uitgevoerd door twee ecologen van BTL Advies, ter plaatse van het plangebied zanddepot Rosmalensedijk te 's-Hertogenbosch. Vanwege het feit dat het zanddepot gebruikt wordt, is vanwege de veiligheid het veldbezoek door twee ecologen uitgevoerd. De weersomstandigheden waren op dat moment bewolkt, droog, 7 °C en 2-3 Bft.

Op het moment dat het veldbezoek is uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Zo houden vleermuizen, amfibieën en kleine zoogdieren als egel een winterslaap op een beschutte plaats. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten aan hun leefomgeving stellen, vergeleken met en getoetst aan de situatie in het veld. Voor planten is gelet op de vegetatiestructuur en de abiotische omstandigheden van de groeiplaats. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied.

2.3 EFFECTENBEOORDELING

Op basis van de uitkomsten van het bronnen- en veldonderzoek is beoordeeld of het plan (negatieve) effecten kan hebben. Hierbij is de uitvoeringsperiode meegewogen, en wordt waar mogelijk onderscheid gemaakt in effecten op korte en lange termijn.

In hoeverre het mogelijk is om een complete effectanalyse te maken is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning. Wanneer aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt kan pas na afloop van het benodigde onderzoek de effectanalyse worden afgerond.

Indien sprake is van een conflictsituatie tussen de aanwezigheid van strikt beschermde soorten en de geplande ruimtelijke ingreep, is in onderhavige rapportage aangegeven welke voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen. Indien negatieve effecten door het nemen van voorzorgsmaatregelen niet te voorkomen zijn, is aangegeven dat mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn en/of een ontheffing aangevraagd dient te worden.

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

De basis voor de quickscan wordt gevormd door gegevens over het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden. Onderstaand zijn per soortgroep de resultaten van het bronnen- en veldonderzoek beschreven.

3.1 VAATPLANTEN

De vegetatie bestaat hoofdzakelijk uit kaal zand dat plekgewijs begroeid is met ruigte en pionierssoorten van zandige vlakten als teunisbloem, duinriet, bezemkruid, tengere rus, zachte ooievaarsbek en wilgen. Daarnaast bevindt zich een klein bosje met wilgenopslag in het plangebied. In de watergangen grenzend aan het plangebied is tijdens het veldbezoek geen onderwatervegetatie of restanten van deze vegetatie aangetroffen. Deels komt dit doordat de sloot geschoond was. In een enkele greppel heeft pitrus een hoge abundantie. Uit de gegevens van de NDFF zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten. Op basis van de bevindingen in het veld worden deze ook niet verwacht in het plangebied, aangezien het biotoop voor deze desbetreffende soorten niet aanwezig is in het plangebied.

Foto 1. Impressie van het plangebied wat gekenmerkt wordt door een open landschap met een enkele kale zandige vlakten en ruigtesoorten.

3.2 ZOOGDIEREN

Grondgebonden zoogdiersoorten

In de NDFF zijn binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied meerdere meldingen bekend van grondgebonden zoogdieren. Het gaat hierbij om meerdere meldingen van de eekhoorn. De meldingen van deze soort zijn afkomstig uit een bosachtig park in Rosmalen, dus buiten het plangebied afkomstig (>1000m). Vanwege het ontbreken van bosachtige parken en bossen binnen het plangebied wordt de eekhoorn niet verwacht in het plangebied. Daarnaast zijn meerdere meldingen bekend van de bever. Deze meldingen zijn ruim buiten het plangebied afkomstig (500-900meter), maar in het plangebied zijn geen meldingen bekend. Vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied in en direct grenzend aan het plangebied wordt de bever niet verwacht.

Verder zijn binnen het onderzoekgebied in de NDFF database meldingen afkomstig van steenmarter en wezel. De meldingen van de wezel zijn ruim buiten het plangebied afkomstig (500-1000 meter). Die van de steenmarter zijn eveneens ruim buiten het plangebied afkomstig (>1000m). Uit de geraadpleegde algemene verspreidingsgegevens blijkt daarnaast dat soorten als bunzing, vos en

hermelijn voorkomen in de omgeving van het plangebied. Verder kunnen kleine grondgebonden zoogdiersoorten als konijn, egel en haas voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Tijdens het veldbezoek zijn waarnemingen, zowel in als grenzend aan het plangebied, gedaan van grondgebonden zoogdieren. Het gaat hierbij voornamelijk om graafsporen van mol, konijn en woelmuis. Verder is een exemplaar van het konijn waargenomen in het plangebied. In het plangebied zijn verschillende burchten aangetroffen van de konijn. In het plangebied zijn burchten van het konijn en de woelmuis aangetroffen. De aanwezige beplanting, inclusief de ruige stroken, is vrij kort en open. Hierdoor ontbreken schuilgelegenheden en foerageergebied voor kleine marterachtigen. Dit zorgt er voor dat het plangebied en het gebied grenzend aan het plangebied niet geschikt als leefgebied voor kleine marterachtigen.

Vleermuizen

Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen kan onderscheid gemaakt worden in vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Op basis van literatuuronderzoek is het bekend dat in de directe omgeving van het plangebied vleermuizen voorkomen. Dit betreft binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied meerdere meldingen van de gewone dwergvleermuis. De waarnemingen van de gewone dwergvleermuis zijn ruim buiten het plangebied (500-1000m) afkomstig. Verder zijn meldingen van de rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis bekend uit de NDFF database. Het gaat hierbij om meldingen buiten het plangebied, aan de noordwest- tot en met de zuidwestzijde van het plangebied, maar wel ruim buiten het plangebied. Daarnaast blijkt uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren dat de watervleermuis, in de omgeving van het plangebied voorkomen.

Tijdens het veldbezoek is gelet op voor vleermuizen potentieel geschikte verblijfplaatsen (in bomen), essentieel foerageergebied en vaste vliegroutes. De te kappen wilgenopslag (zie afbeelding 2) binnen het plangebied is visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van geschikte holtes, spleten en/of loszittende bast. Eveneens is gelet op de functionaliteit van het gebied als foerageergebied en (vaste) vliegroute.

Foto 2. De wilgenopslag vormt door het kleinschalige karakter geen lijnstructuur met andere elementen in de directe omgeving.

In de aanwezige bomen bevinden zich geen holtes. Hierdoor zijn verblijfplaatsen voor vleermuizen in het plangebied uitgesloten. Zowel het plangebied als het omliggende gebied kenmerkt zich door een open karakter waar lijnstructuren in de vorm van bebouwing of beplanting ontbreekt. Vliegroutes voor vleermuizen worden niet verwacht in het plangebied. De dichtstbijzijnde lijnstructuren worden gevormd door laanbeplanting aan de Hustenweg.

Het gebied kan voor soorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger fungeren als foerageergebied. Echter vanwege het relatief kleine oppervlak is het plangebied geen essentieel foerageergebied voor deze soorten.

3.3 VOGELS

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

In de gegevens uit de NDFF zijn vele meldingen van vogels bekend. Deze meldingen komen hoofdzakelijk uit de omgeving van het plangebied, in het plangebied zelf is slechts een enkele melding bekend. Ten zuiden van het plangebied (± 600 meter) is een roeken kolonie aanwezig. Verder zijn er geen meldingen bekend van het voorkomen van (nesten van) vogels met jaarrond beschermde nesten als buizerd en boomvalk in en rondom het plangebied.

Daarnaast zijn meldingen van vastgestelde territoria bekend uit de omgeving van het plangebied van soorten als de boomkruiper, boerenzwaluw, pimpelmees, koolmees, ekster en groene specht. Verder zijn meerdere meldingen bekend van vastgestelde territoria van zwarte kraai, visdief en zwarte roodstaart in de omgeving van het plangebied.

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere vogelsoorten in en rondom het plangebied aangetroffen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn indien er sprake is van zwaarwegende ecologische omstandigheden. Het gaat hierbij om soorten als zwarte kraai en pimpelmees. Het plangebied zelf kan fungeren als foerageergebied voor soorten als zwarte kraai, ekster, pimpelmees en koolmees.

Ook zijn tijdens het veldbezoek zijn meerdere nesten aangetroffen binnen het plangebied die mogelijk van soorten met jaarrond beschermde nesten zijn (zie bijlage 1). De nesten kunnen van buizerd, sperwer of zwarte kraai zijn. Deze nesten zijn buiten de broedperiode (zonder vogel) niet met zekerheid van elkaar te onderscheiden.

Foto 3. Eén van de aangetroffen buizerd/sperwer/kraaiennesten.

Algemene broedvogels

In de gegevens uit de NDFF zijn vele meldingen van algemene vogels bekend die afkomstig zijn uit de omgeving van het plangebied. In het plangebied zijn geen meldingen bekend. Het gaat hierbij onder andere om soorten als winterkoning, roodborsttapuit, spotvogel, bosrietzanger, blauwborst, rietgors en tijtjaf.

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere vogels behorend tot de algemene broedvogels in en rondom het plangebied waargenomen. Het gaat hierbij om de rietgors, veldleeuwerik en kneu. Daarnaast is uit het veldbezoek gebleken dat het plangebied geschikt is voor oeverwaluizen vanwege de aanwezigheid van steilwanden, zand en de aanwezigheid van bekende kolonies in de directe omgeving van het plangebied.

3.4 VISSSEN

In de NDFF database zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen. Aan de hand van het veldbezoek worden deze ook niet in het plangebied verwacht, aangezien oppervlaktewater in het plangebied ontbreekt.

3.5 AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Er zijn meerdere meldingen van amfibieën binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied bekend in de NDFF database. Het gaat hierbij om de kamsalamander. Deze meldingen zijn ruim buiten het plangebied afkomstig (>4km). Daarentegen blijkt uit de algemene verspreidingsgegevens dat algemeen beschermde amfibieën als gewone pad, groene kikker, kleine watersalamander voorkomen in de omgeving van het plangebied. Tevens blijkt uit de algemene verspreidingsgegevens dat de rugstreeppad in de omgeving van het plangebied voorkomt.

In de literatuur wordt geen melding gedaan van het voorkomen van reptielen in de omgeving van het plangebied. Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, worden deze ook niet verwacht.

Tijdens het veldbezoek is gelet op het voorkomen van voor amfibieën geschikte biotopen. De watergangen grenzend aan het plangebied waren watervoerend tijdens het veldbezoek. Deze watergangen kunnen fungeren als voortplantingswater voor algemeen voorkomende amfibieën gewone pad, bruine kikker, groene kikker en kleine watersalamander. Daarnaast kunnen de wilgenopslag en plekgewijs verruigde stroken fungeren als geschikt landbiotoop/overwinteringsbiotoop voor algemeen voorkomende amfibieën die aanwezig zijn in de directe omgeving van de plangebieden. Het voorkomen van algemene amfibieën is daardoor niet zondermeer uitgesloten.

Het plangebied kenmerkt zich, zoals eerder beschreven, door een zanderig gebied, waar tijdelijk plassen aanwezig kunnen zijn na perioden met neerslag. Het aanwezige biotoop is het biotoop dat de rugstreeppad prefereert.

3.6 ONGEWERVELDE DIERSOORTEN

Meldingen van deze soortgroep binnen een straal van ca. 1 km rondom het plangebied zijn niet bekend in de NDFF-gegevens. In het plangebied zelf zijn tijdens het veldbezoek geen waarnemingen gedaan van beschermde ongewervelde diersoorten. Er is daarnaast gelet op de aanwezigheid van geschikte biotopen voor beschermde ongewervelden, maar deze zijn in het plangebied niet waargenomen.

3.7 GEBIEDSBESCHERMING

Het onderdeel gebiedenbescherming is niet van toepassing op het plangebied, omdat het plangebied niet gelegen is binnen de begrenzing van de Natura 2000, of in de directe nabijheid gelegen is. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, "Moerputten & Bossche Broek", ligt op een afstand van 7 kilometer, hierdoor zijn geen negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen aan de orde.

De planologische gebiedenbescherming is niet van toepassing op het project, aangezien het geen onderdeel uitmaakt van de Natuurnetwerk Nederland (NNN). Hetzelfde geldt voor het onderdeel houtopstanden. De wilgenopslag bedraagt kleiner dan 1 ha. Hierdoor is het onderdeel houtopstanden niet van toepassing.

3.8 INVASIEVE EXOTEN

Binnen het plangebied zijn geen invasieve exoten zoals Japanse duizendknoop (en andere duizendknoop soorten), grote berenklaauw of andere invasieve plantensoorten aangetroffen.

4 TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

In dit hoofdstuk is een analyse gemaakt van de te verwachten effecten op de soorten die aanwezig zijn of verwacht mogen worden. Op basis van de gegevens uit het bronnen- en veldonderzoek is het voorkomen van beschermde vaatplanten, vissen, reptielen en ongewervelde diersoorten uitgesloten. Hierdoor is het optreden van negatieve effecten op deze soorten of soortgroepen niet aan de orde en worden zij onderstaand niet verder behandeld.

4.1 ZOOGDIEREN

Grondgebonden zoogdiersoorten

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van streng beschermde grondgebonden zoogdiersoorten aanwezig.

Het plangebied biedt wel schuilgelegenheid voor nationaal beschermde diersoorten als muizensoorten, konijn en mol. De voorgenomen werkzaamheden zorgen voor een permanente verstoring in het plangebied en een tijdelijke verstoring in de omliggende gebieden. Echter betreft het een klein oppervlak, ten opzichte van de directe omgeving, waar de werkzaamheden uitgevoerd worden en zijn in de directe omgeving soortgelijke biotopen voor de soorten aanwezig. Deze soortgelijke biotopen bevinden zich aan de overzijde van het Maximakanaal en langs de aanwezige watergangen. Hierdoor treden geen permanente effecten op de aanwezige soorten. Eekhoorn en bever worden niet in het plangebied verwacht, vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Hierdoor treden geen permanente effecten op voor de eekhoorn en bever.

Voor de te verwachten algemene grondgebonden zoogdiersoorten (o.a. muizen, egel, mol) geldt in de Provincie Noord-Brabant een algemene vrijstelling, d.w.z. dat in gevallen waar de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, geen ontheffing behoeft aangevraagd te worden. Een uitzondering geldt voor de kleine marterachtigen als wezel, bunzing en hermelijn. Deze soorten zijn provinciaal beschermd. Het plangebied is voor deze soorten niet geschikt, ook al bevat het plangebied op een enkele locatie ruigtevegetatie. Het betreft een zeer klein oppervlak van het grotere gebied wat verder zeer open is. Daarnaast zijn in de directe omgeving soortgelijke biotopen niet aanwezig (omgeving bestaat uit bebouwing en agrarische gebieden) waardoor het geïsoleerd ligt. Hierdoor worden deze kleine marterachtigen niet verwacht in het plangebied.

De algemene zorgplicht geldt wel te allen tijde en houdt in dat zorgvuldig en met zo min mogelijk schade de ingreep en werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Hierover is in het volgende hoofdstuk een advies opgenomen. Er hoeven geen aanvullende mitigerende maatregelen, anders dan maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht, genomen te worden om optredende effecten te verzachten.

Vleermuizen

In het plangebied zijn geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. In de aanwezige bomen zijn geen holtes aangetroffen. Het kappen van de wilgenopslag en solitaire bomen leidt niet tot negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen.

In en rondom het plangebied bevinden zich geen lijnstructuren die met elkaar verbonden zijn. De enige lijnstructuur wordt gevormd door de wilgenopslag. Echter is deze slechts zeer beperkt (20 meter) en is niet in verbinding met andere lijnstructuren. Hierdoor wordt verwacht dat het plangebied en het omliggende gebied niet in gebruik is door vleermuizen als vaste vliegroute. Het gebied kan wel fungeren als foerageergebied voor vleermuissoorten als laatvlieger en gewone dwergvleermuis. Echter vanwege het relatief kleine oppervlak is het plangebied geen essentieel foerageergebied. De voorgenomen werkzaamheden hebben hierdoor geen negatieve effecten op de instandhouding van de soortgroep, verbodsartikelen worden dus niet overtreden. Doordat de werkzaamheden uitsluitend overdag plaatsvinden, is het uitgesloten dat foeragerende vleermuizen verstoord worden.

4.2 VOGELS

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Verblijfplaatsen van een aantal vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn permanent beschermd.

Binnen het plangebied zijn mogelijk meerdere jaarrond beschermde nesten van de buizerd en/of sperwer aanwezig (zie bijlage 1). De nestbomen verdwijnen door de voorgenomen werkzaamheden. Aan de hand van de bevindingen in het veld kan niet met zekerheid worden vastgesteld van welke soort de nesten zijn, waardoor het onduidelijk is of de nesten jaarrond beschermd zijn. Aanvullend onderzoek naar de soorten die de nesten gebruiken is noodzakelijk.

Voor koolmees, pimpelmees, oeverzwaluw en zwarte kraai geldt dat de nestplaats alleen jaarrond beschermd is, indien sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Het betreft (mogelijke) nestplaatsen van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. In de omgeving van het plangebied is daarom gekeken naar alternatieven, deze zijn aanwezig in de vorm van andere vergelijkbare bomen in de wijk. Er zijn geen zwaarwegende ecologische redenen om eventuele nestplaatsen van de hierboven genoemde soorten jaarrond te beschermen.

Algemene broedvogels

De meeste vogelsoorten maken elk jaar een nieuw nest. Nesten van algemene broedvogels zijn streng beschermd wanneer zij in gebruik zijn. De aanwezige wilgenopslag en ruigtestroken kunnen fungeren als broedgebied voor algemene broedvogels.

Indien de werkzaamheden buiten de periode plaatsvinden dat vogels broeden, is verstoring van broedende vogels en in gebruik zijnde nestplaatsen niet aan de orde. Indien wel in de periode wordt gewerkt dat vogels een nestplaats (kunnen) hebben, mogen de werkzaamheden niet worden uitgevoerd indien dit leidt tot een verstoring van deze nestplaatsen. Voor het werken in de periode dat algemene broedvogels een nestplaats hebben, is in het volgende hoofdstuk een advies opgenomen.

4.3 AMFIBIEËN

In het plangebied zijn algemene amfibieën als groene en bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad niet zondermeer uit te sluiten, omdat de ruigtestroken geschikte schuilgelegenheden en de watergangen grenzend aan het plangebied voortplantingsgelegenheden bieden voor deze soorten. De kap- en rooiwerkzaamheden van de wilgenopslag en ruigtestroken binnen het plangebied leidt tot een permanente verstoring van deze algemene voorkomende amfibieën. Omdat de overige beplanting rondom het plangebied behouden blijft, is na het uitvoeren van de werkzaamheden voldoende schuilgelegenheid aanwezig om op eenzelfde wijze te functioneren als geschikte biotoop voor deze soorten.

Doordat het gebied ver van de huidige locaties van de rugstreeppad af ligt (>5km) en omzoomd is door bebouwing en agrarische gebieden wordt de aanwezigheid van de rugstreeppad in het plangebied uitgesloten. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op de instandhouding van deze soort.

Voor de te verwachten algemene amfibieën geldt in de Provincie Noord-Brabant een algemene vrijstelling, d.w.z. dat in gevallen waar de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, geen ontheffing hoeft aangevraagd te worden. De algemene zorgplicht geldt wel te allen tijde en houdt in dat zorgvuldig en met zo min mogelijk schade de ingreep en werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Hierover is in het volgende hoofdstuk een advies opgenomen. Er hoeven geen aanvullende mitigerende maatregelen, anders dan maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht, genomen te worden om optredende effecten te verzachten.

5 CONCLUSIE EN ADVIES

In dit hoofdstuk zijn de conclusie en het advies opgenomen. Er is aangegeven of sprake kan zijn van een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, er voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om overtreding te voorkomen, of dat aanvullend onderzoek en/of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Indien een ontheffing noodzakelijk is, wordt dit aangegeven.

5.1 CONCLUSIE

De verspreidingsgegevens en het oriënterend veldbezoek geven een voldoende duidelijk beeld van het (mogelijk) voorkomen van beschermde vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, algemene broedvogels, reptielen, amfibieën, vissen en ongewervelde diersoorten. Er is geen aanleiding tot het uitvoeren van een soortgericht onderzoek om het voorkomen van bovengenoemde soorten en soortgroepen en/of hun verblijfplaatsen nader vast te stellen.

Omdat voor vaatplanten, vleermuizen, reptielen, vissen en ongewervelde diersoorten de werkzaamheden geen negatieve effecten op de huidige staat van instandhouding hebben, behoeven geen mitigerende maatregelen genomen te worden (anders dan maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht) en is het aanvragen van een ontheffing van de Wnb voor deze soortgroepen niet aan de orde.

Voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaatsen dient nader onderzoek uitgevoerd te worden, vanwege de vondst van drie gebruikte nesten die mogelijk van buizerd en/of sperwer kunnen zijn. Dit aanvullende onderzoek dient de daadwerkelijke actieve aanwezigheid van deze vogels als broedvogel aan te tonen. In afwachting van het aanvullend onderzoek mogen de 3 nesten (bijlage 1) niet verwijderd worden en mogen ze in het broedseizoen (half maart tot en met half augustus) niet verstoord worden.

Voor algemene broedvogels kan niet zondermeer worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden en moeten aanvullende maatregelen worden genomen. De maatregelen zijn onderstaand beschreven.

Verder kunnen de aanwezige grondgebonden zoogdieren en amfibieën negatieve effecten ondervinden door de werkzaamheden. Door de geldende vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor de werkzaamheden. Wel moet voor deze soorten worden voldaan aan de algemene zorgplicht (zie volgende punt). Door de grote aanwezigheid van konijnen binnen het plangebied is voor deze soort apart een advies opgenomen om te voldoen aan de zorgplicht voor deze soort.

Zorgplicht

Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij een ieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Negatieve effecten op planten en dieren dienen zo veel mogelijk te worden voorkomen.

5.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Onderstaand maatregelen dienen te worden genomen ter voorkoming of beperking van verstoring of schade aan aanwezige flora en fauna.

Algemene broedvogels

Binnen het plangebied kunnen vogels tot broeden komen. Door de werkzaamheden dienen daarom buiten indicatieve broedperiode uitgevoerd te worden om negatieve effecten door verstoring en vernieling van de nesten te voorkomen. De wet stelt geen vaste begin- en einddatum aan de

broedperiode van vogels. Als richtlijn kan de periode half maart tot en met half augustus worden aangehouden. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan het broedseizoen achter altijd eerder beginnen en langer doorlopen.

Onderstaand geven wij de volgende adviezen:

- Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren of het plangebied buiten het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels.
- Indien de werkzaamheden wél in het broedseizoen of direct ervoor of erna plaatsvinden dan dient door een ter zake kundige ecooloog een controle op broedvogels gedaan te worden binnen het plangebied.
- Indien voorafgaande of tijdens de werkzaamheden een in gebruik zijnde nestplaats van een vogel wordt aangetroffen binnen de invloedssfeer van het projectgebied, dan moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het moment dat de nestplaats niet langer in gebruik is en dient een deskundig ecooloog te worden geraadpleegd over de voortzetting van de werkzaamheden en te nemen maatregelen.

Konijnen

De voorgenomen werkzaamheden hebben negatieve effecten op de het leefgebied van het konijn en mogelijk op de aanwezige exemplaren. Om negatieve effecten zoveel als mogelijk te verminderen dienen de onderstaande maatregelen in acht genomen te worden:

Tijdens het afgraven van het terrein dient in één richting gewerkt te worden. Hierdoor hebben de exemplaren de mogelijkheid om te vluchten.

Er dient gewerkt te worden buiten de kwetsbare periode, de periode van de jongen. Deze periode loopt van augustus tot en met december. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de burchten ongeschikt gemaakt te worden. Dit dient om het doden en verwonden van exemplaren te voorkomen. Daarnaast dienen de exemplaren actief verjaagd te worden. Geadviseerd wordt dit door middel van een frettteur te doen. Het verjagen dient in één richting uitgevoerd te worden, zodat de exemplaren de mogelijkheid hebben om te vluchten. Na verjaging uit de burcht dient de burcht dichtgegooid te worden, zodat exemplaren niet terug de burcht (zie bijlage 2) in kunnen.

5.3 AANVULLEND ONDERZOEK

Aanvullend onderzoek: Vaststellen functionaliteit mogelijke jaarrond beschermde nesten

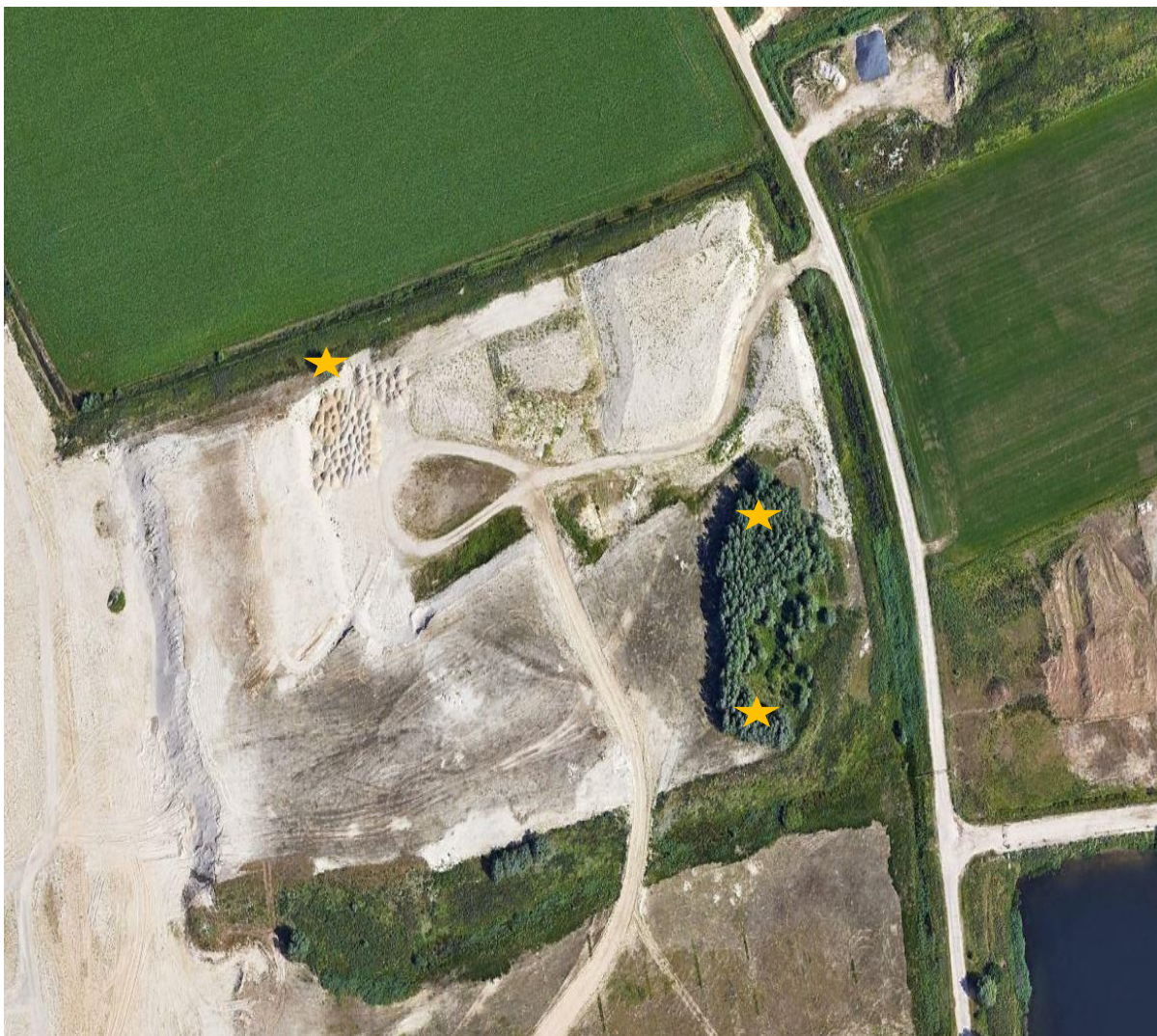
De voorgenomen werkzaamheden hebben negatieve effecten op het leefgebied in de vorm van nesten van soorten met jaarrond beschermde nesten als buizerd en/of sperwer. Aan de hand van het veldbezoek en literatuuronderzoek kan niet worden uitgesloten welke van deze soort de nesten recent gebruikt hebben. Om deze negatieve effecten te voorkomen dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden.

LITERATUURLIJST

Geraadpleegde literatuur

- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center. P. 236-264.
- Creemers, R., Delft van, J. (2009). Atlas de amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. RAVON. P. 87-279.
- Dietz, C., Helversen von, O., Nill, D., Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika, Utrecht 2011.
- NDFF-database. (2019). <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>. Retrieved: 15-01-2019.

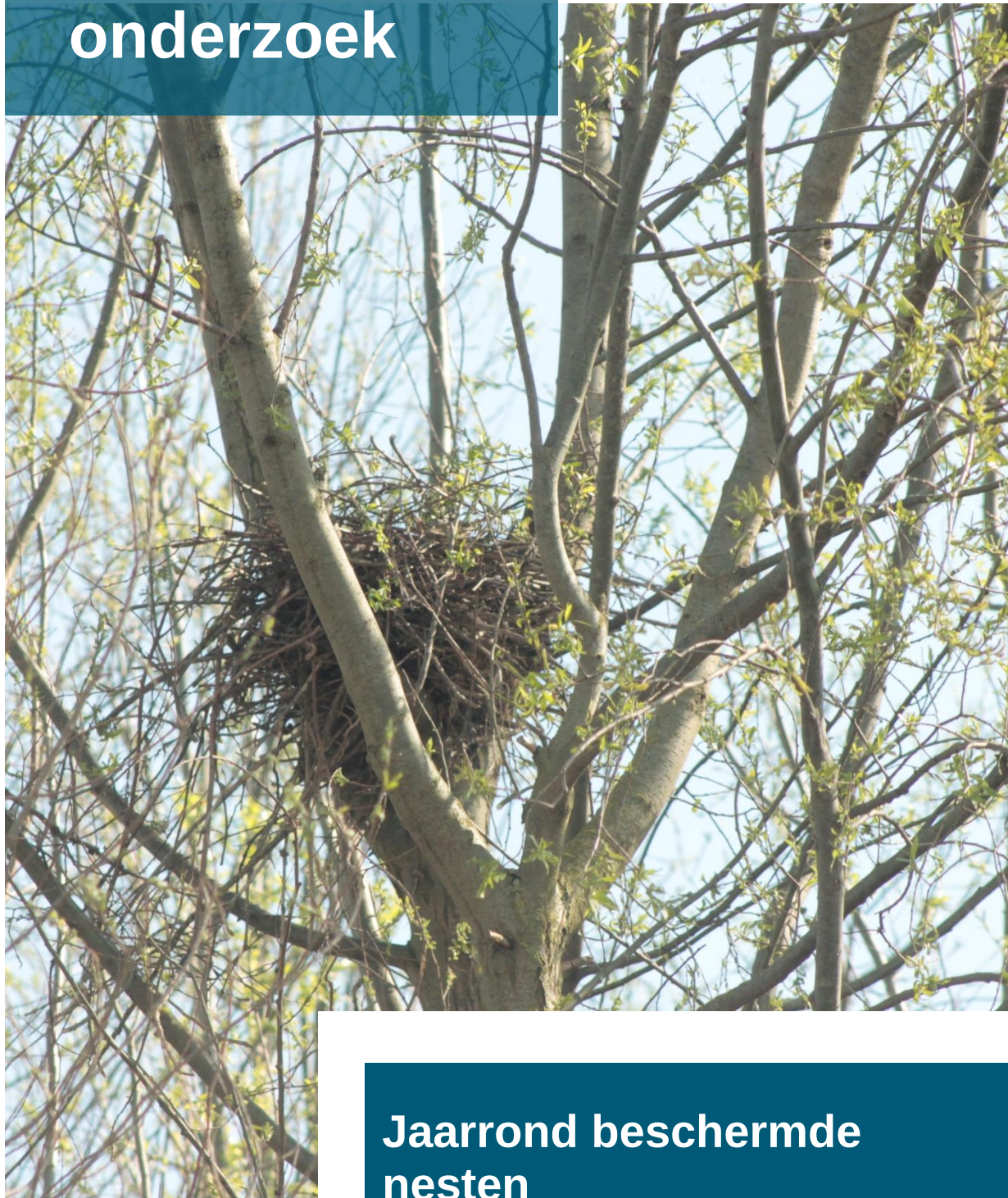
BIJLAGE 1: AANWEZIGE MOGELIJK JAARROND BESCHERMDE NESTEN

BIJLAGE 2: AANWEZIGE BURCHTEN KONIJN

Aanvullend onderzoek

BTL
Advies

**Jaarrond beschermde
nesten**

Zanddepot Rosmalensedijk

COLOFON

**Aanvullend onderzoek Jaarrond beschermde
nesten,
Zanddepot Rosmalensedijk, Rosmalen**

OPDRACHTNEMER	BTL Advies B.V. Willemssplein 2-4 5211 AK 's-Hertogenbosch T: 073 205 11 00 E: advies@btl.nl
OPGESTELD DOOR	Matthias Koster (adviseur ecologie)
GETOETS DOOR	Zef Hermans (Adviseur ecologie)
OPDRACHTGEVER	Gemeente 's-Hertogenbosch t.a.v. Mevr. de Rouw Postbus 12345 5200 GZ 's-Hertogenbosch
FOTO VOORBLAD	Impressie van het plangebied zanddepot Rosmalensedijk, 's- Hertogenbosch
PROJECTNUMMER	722190060
STATUS	DEFINITIEF
VERSIE	2.0
DATUM	18 juli 2019

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Plangebied	4
2	WERKWIJZE	5
2.1	Doel	5
2.2	werkwijze Jaarrond beschermde nesten	5
3	ONDERZOEKSRESULTATEN	6
3.1	Bevindingen onderzoek jaarrond beschermde nesten	6
4	TOETSING AAN NATUURWETGEVING	9
5	CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGSTAPPEN	9
	LITERATUURLIJST	10

1 INLEIDING

Dit hoofdstuk gaat in op de aanleiding van het aanvullende onderzoek. Eveneens is het plangebied kort toegelicht.

1.1 AANLEIDING

Gemeente 's-Hertogenbosch is voornemens om de wijk De Lanen verder uit te breiden. Hierbij wordt het plangebied bouwrijp gemaakt, waardoor het aanwezige zanddepot (afbeelding 1) verwijderd wordt. Op dit zanddepot is in de loop van de jaren veel spontane opslag van bomen en struiken ontstaan (voornamelijk wilgen). De voorgenomen werkzaamheden binnen het gebied bestaan uit het afgraven van het zanddepot (+10 meter naar +3 meter) en het verwijderen van de opslag en ruigte.

Uit een ecologische quickscan (BTL Advies 2018) is gebleken dat meerdere nesten aanwezig zijn in het plangebied die mogelijk van buizerd, sperwer, zwarte kraai en/of boomvalk zijn. De nesten van deze soorten (m.u.v. zwarte kraai) zijn jaarrond beschermd. Aanvullend onderzoek noodzakelijk om vast te stellen of deze nesten in gebruik zijn door de eerder benoemde soorten.

1.2 PLANGEBIED

Het plangebied is uitvoerig beschreven in de bijbehorende quickscan (BTL Advies, 2018). Het gebied kenmerkt door een braakliggend terrein, met een kleine opstand van wilgen. Het omliggende gebied kenmerkt zich door bebouwing, meerdere watergangen (sloten), solitaire bomen, wilgenopslag, wegen en agrarische gebieden.

Afbeelding 1. Ligging en begrenzing van het plangebied (wit omkaderd) te Rosmalen (Bron: Google Maps).

2 WERKWIJZE

In dit hoofdstuk is kort de werkwijze van dit aanvullende onderzoek toegelicht.

2.1 DOEL

Uit de eerder uitgevoerde quickscan (BTL Advies, 2018) is aanvullend onderzoek naar het vaststellen van het gebruik van de nesten door soorten als buizerd, sperwer en boomvalk aanbevolen. In de te kappen wilgenopslag en een enkele solitair staande wilg zijn jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

Het doel van het aanvullend onderzoek is het vaststellen van het gebruik van de nesten door soorten als buizerd, sperwer en boomvalk. Indien tijdens de gerichte veldbezoeken het gebruik van één of meerdere nesten door de benoemde dient dit aanvullende onderzoek als basis voor de ontheffing van de voorgenomen werkzaamheden.

In deze rapportage van het aanvullend onderzoek is beschreven welke soorten onderzocht worden, de functionaliteit voor deze soorten en de vervolgstappen om negatieve effecten te voorkomen (mitigatie).

2.2 WERKWIJZE JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Het uitgevoerde onderzoek naar de jaarrond beschermde nesten is uitgevoerd conform het soortenkennisdocument Buizerd van BIJ12 en de soortgerichte telrichtlijnen van SOVON Vogelonderzoek Nederland. Hiervoor zijn drie gerichte veldbezoeken uitgevoerd in de periode april-juli. Alle bezoeken zijn uitgevoerd door één ecoloog, aangezien alle nestlocaties in een keer te overzien waren.

In tabel 1 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde onderzoeken.

Tabel 1. Onderzoekperioden te onderzoeken soorten conform de soortenprotocollen

DATUM	TIJD	WAARNEMER	WEERSOMSTANDIGHEDEN	TYPE VELDWERK
1 april 2019	14:45-16:15	M. Koster	Droog, onbewolkt, 1-2 Bft, ca. 15 graden	Gericht veldbezoek ten behoeve van buizerd en zwarte kraai
6 mei 2019	15:30-17:00	M. Koster	Droog, 5/8 bewolkt, 1-2 Bft, ca. 11 graden	Gericht veldbezoek ten behoeve van buizerd, sperwer en zwarte kraai
3 juni	14:15-15:30	M. Koster	Droog, 8/8 bewolkt, 1-2 Bft, ca. 21 graden	Gericht veldbezoek ten behoeve van buizerd, sperwer, boomvalk en zwarte kraai

Afbeelding 2. Gebruikte materialen ten behoeve van het inventariseren.

3 ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen van de veldbezoeken beschreven en toegelicht. Tevens worden de resultaten van de eerder uitgevoerde quickscan hier kort beschreven.

3.1 BEVINDINGEN ONDERZOEK JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Alle relevante waarnemingen zijn in beeld gebracht in afbeelding 3. In de tekst worden verwijzingen gemaakt naar de nummers die corresponderen met de afbeelding.

Afbeelding 3. De drie te onderzoeken nesten.

3.2.1 Veldbezoek 1

Het eerste veldbezoek is uitgevoerd op 1 april 2019. De weersomstandigheden waren onbewolkt, 1-2 Bft, droog en 15 graden. De bezoek ten behoeve van het gebruik van de aanwezige jaarrond beschermde nesten is uitgevoerd van 14:45-16:15.

Tijdens de inspectie zijn de aanwezige nesten vanaf een overzichtelijk punt 1,5 uur geobserveerd. Tijdens het veldbezoek is een paartje buizerds aangetroffen in het plangebied. Bij aankomst in het gebied alarmeerden beide exemplaren meerdere malen en beide exemplaren vlogen bij de nestboom ("1" in afbeelding 3) weg. Gedurende het gehele veldbezoek inspecteerden de vogels meerdere keren het gebied of menselijke activiteiten in het plangebied verdwenen waren.

Veelvuldig verbleven de vogels tijdens het veldbezoek buiten het plangebied en lieten hun baltsroep meerdere malen horen. Eveneens zijn meerdere baltsvluchten boven het plangebied waargenomen van het mannetje. Een overtrekkende buizerd werd roepend en met meerdere stootvluchten uit het plangebied verdreven.

Het nest dat door de buizerds in gebruik is, is beduidend groter en hoger door aanvoer van nieuwe takken dan tijdens het eerste veldbezoek ten behoeve van de quickscan (BTL Advies, 2018). Poepsporen zijn nog niet aangetroffen, aangezien het paartje nog niet aan het broeden is en nog geen nestjongen heeft. Het nest aan de

noordzijde ("2" in afbeelding 3) is in gebruik als rustplaats. Dit blijkt uit een grotere hoeveelheid konijnenvacht in het nest ten opzichte van het veldbezoek van de eerder uitgevoerde quickscan. Bij het andere nest in de wilgenopslag zijn ("3" in afbeelding 3) zijn geen activiteiten en sporen van gebruik waarneming/aangetroffen.

Door dit veldbezoek kan met zekerheid vastgesteld worden dat dit paartje buizerds hun territorium en nest in het plangebied heeft.

3.2.2 Veldbezoek 2

Het tweede veldbezoek is uitgevoerd op 6 mei 2019. De weersomstandigheden waren half bewolkt, een zwakke wind en 11 graden. Het veldbezoek is uitgevoerd van 15:30-17:00.

Deze inspectie is uitgevoerd om vast te stellen of het nest door de buizerds nog steeds in gebruik is en door welke vogelsoort(en) de andere nestbomen met jaarrond beschermde nesten in gebruik zijn.

Tijdens de inspectie zijn de aanwezige nesten vanaf een overzichtelijk punt 1,5 uur geobserveerd. Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat op één van de aanwezige nesten ("1" in afbeelding 3) in het plangebied het vrouwelijk exemplaar aan het broeden was.

Bij het inspecteren van de nestboom vloog het exemplaar stil van het nest af. Even later keerde het exemplaar terug naar het nest en ging verder met broeden. Het mannelijke exemplaar bleef tijdens de gehele inspectie buiten het plangebied, maar kwam met enige regelmaat richting het plangebied om het gebied te inspecteren.

Bij het andere nest ("2" in afbeelding 3) in de wilgenopslag zijn geen waarnemingen gedaan die indiceren dat dit nest in gebruik is. Bij het nest dat zich in de solitair staande wilg ("3" in afbeelding 3) bevindt, is dat wel het geval. Hier is (vergeleken met het eerste veldbezoek) een duidelijke toename aan konijnenvacht in de nestkom terug te vinden. Eveneens is een duidelijke kom in het nest te zien. Echter zijn tijdens het gehele bezoek geen waarnemingen bij het nest gedaan van soorten die het nest mogelijk gebruiken.

Foto 1. Digiscoopfoto van het vrouwelijk exemplaar dat zit te broeden

3.2.3 Veldbezoek 3

Het derde veldbezoek is uitgevoerd op 3 juni 2018. De weersomstandigheden waren bewolkt, een zwakke tot matige wind en 21 graden. Het derde veldbezoek is uitgevoerd van 14:15-15:15. Dit veldbezoek is eerder beëindigd vanwege het feit dat het vrouwtje meerdere keren, ongeacht de grote observatieafstand meerdere keren van het nest afvloog. Om verdere verstoring te voorkomen, is besloten om eerder uit het gebied te vertrekken.

Tijdens het veldbezoek is dus geconstateerd dat het bekende nest ("1" in afbeelding 3) nog steeds in gebruik is door de buizerds. Vergeleken met het vorige bezoek bleek het vrouwelijk exemplaar hoger op het nest te zitten. Deze houding laat zien dat het paar kleine nestjongen heeft.

Bij het inspecteren van de nestboom vloog het exemplaar stil van het nest af. Even later keerde het exemplaar terug naar het nest en ging verder met broeden. Het mannelijke exemplaar bleef tijdens de gehele inspectie buiten het plangebied, maar kwam met enige regelmaat richting het plangebied om het gebied te inspecteren.

Bij het andere nest in de wilgenopslag zijn geen waarnemingen gedaan dat dit nest in gebruik is. Bij het nest in de solitaire wilg zijn geen nieuwe activiteiten ten opzichte van het tweede veldbezoek vastgesteld. Nog steeds bevindt zich het nodige konijnvacht in het nest. Tijdens het gehele nestbezoek zijn geen waarnemingen in en rondom dit van vogels die dit nest in gebruik kunnen hebben gedaan.

4 TOETSING AAN NATUURWETGEVING

Onderstaand is getoetst of de voorgenomen activiteit effect kan hebben op de onderzochten soortgroepen. Voor onderbouwing van andere soortgroepen wordt verwezen naar de quickscan. Voor onderbouwing van de Wetsartikelen staat onderstaand een tekstkader met daarin de relevante wetsartikelen voor uw werkzaamheden.

Vogelrichtlijnsoorten (Artikel 3.1)

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn permanent beschermd. Deze nesten zijn opgedeeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Vaste nesten'. De buizerd is een vogel met jaarrond beschermd nest (categorie 4). Tijdens het nader onderzoek is vastgesteld dat één nest in gebruik is door de buizerd als verblijfplaats. Een ander nest dat gelegen is in het plangebied wordt niet gebruikt als broedlocatie door deze soort, maar is wel in gebruik als tijdelijk verblijfplaats/rustplaats door het broedpaar buizerd. Hierdoor maakt het plangebied deel uit van het functionele leefgebied van de buizerd. Daarnaast dient het plangebied eveneens als foerageergebied voor de buizerd. Het kappen van de bomen zorgt voor aantasting en vernietiging van verblijfplaatsen van de buizerd. Hierdoor is overtreding van artikel 3.1, lid 2 van de Wet natuurbescherming dan ook aan de orde indien de bomen worden gekapt. Volgens de Wet natuurbescherming is een ontheffing noodzakelijk, vanwege het vernietigen van verblijfplaatsen van de buizerd.

5 CONCLUSIE EN ADVIES VERVOLGSTAPPEN

Met de kap van het de bomen gaat een verblijfplaats van de buizerd verloren. Het vernietigen van deze verblijfplaats is niet te voorkomen met de bestaande voorgenomen werkzaamheden (uitbreiding van de woonwijk). Daarentegen dient te allen tijde voldoende zorgvuldig gehandeld te worden, en waar mogelijk gemitigeerd te worden. Om dit volgens regels te doen dient het kennisdocument van de buizerd gevolgd te worden (Bij12, 2017). Voor dit project betekent dat:

- Werken buiten de kwetsbare periode waarin de verblijfplaats wordt benut:
  - Het plangebied wordt gebruikt als verblijf tijdens de broedperiode, de broedtijd loopt van 1 februari tot en met 15 augustus . Binnen deze periode dient de huidige verblijfplaats niet te worden aangetast of verstoord.
  - Gebieden in de directe omgeving van het leefgebied van het broedpaar buizerd verbeteren ten behoeve van het verlies aan leefgebied (zowel foerageergebied als broedlocatie).
- De uitvoering van de maatregelen moeten vastgelegd worden, dit kan het best gedaan worden door een activiteitenplan op te stellen.
- Aanvragen van een ontheffing ten behoeve van het vernietigen van een verblijfplaats van de buizerd.

LITERATUURLIJST

- BTL Advies. (2018). Rapportage Beschermde soorten zanddepot Rosmalensedijk
- BIJ12, juli 2017, Versie 1.0, Kennisdocument Buizerd
- www.sovon.nl